

Jernbanedirektoratet
Postboks 16

0101 Oslo

Behov for økt kapasitet på Nordlandsbanen

Dette brevet handler om å videreutvikle en stor suksess for grønn godstrafikk i Norge. Det er også en kraftig bekymringsmelding om at den sterke veksten for gods på Nordlandsbanen vil stoppe opp, dersom det ikke settes i verk nye tiltak i nær framtid. Dette brevet er utformet etter innspill fra næringsliv langs Nordlandsbanen gjennom samarbeidet i ACE Green.

Det har vært ei fantastisk utvikling av godstrafikk på Nordlandsbanen i den senere tid. Bare på knappe to år - fra 2020 til 2022 - er togtilbudet på Nordlandsbanen doblet fra to til fire daglige togpar. Dette til tross for at godsprognose til Nasjonal transportplan viser en vekst på kun 5 % i perioden 2018-2022.

Næringslivet har store klimaambisjoner og investerer mye i tiltak for å redusere klimaavtrykk i sine næringskjeder. Næringsaktører innen sjømat, dagligvarer, metaller, industrivarer og andre sentrale varegrupper etterspør derfor i økende grad transporttjenester på bane fremfor vegtransporter over lengre strekninger for å redusere sine klimagassutslipp.

Det er flere logistikkaktører som arbeider aktivt for ytterligere utvidelser av tilbudet for godstransporter på Nordlandsbanen for å møte den økende etterspørselen for skinnegående godstransporter. Det arbeides bl.a. med ny sjøbasert containerrute på strekningen Bodø – mellomsteder - Tromsø, som en forlengelse av godsframføringen på Nordlandsbanen. Denne effektive intermodaliteten mellom båt og bane er sentralt for å oppfylle de nasjonale og regionale politiske målsetninger om å flytte gods fra vei til bane og sjø, og vil skape ytterligere vekst for gods på Nordlandsbanen. Dette skjer med en forventning om at det iverksettes flere tiltak som styrker kapasiteten, omlegging til det grønne skifte og modernisering av jernbanenettet.

Å investere i gradvis økt kapasitet på Nordlandsbanen og transportkorridoren nord – sør vil kreve moderate bevilgninger med svært stor nytte for næringsliv, miljø og samfunn.

Interessen for å frakte gods på bane viser tydelig gjennom rekordmange søknader om infrastrukturkapasitet på Nordlandsbanen (ruteleier) i den årlige ruteplanprosessen for 2023. Det viser også at det er nye godstogoperatører som søker kapasitet på Nordlandsbanen.

Adresse: Postmottak Tlf.: 75650000
Fylkeshuset E-post: post@nfk.no
8048 Bodø

Transport og infrastruktur
TI Stab
Stian Jensen
Tlf: 75650884

Besøksadresse: Moloveien 16

Nordland fylkeskommune forstår at Bane NOR så langt ikke har hatt mulighet til å imøtekomme alle søknader om ruter på grunn av kapasitetsbegrensninger på Nordlandsbanen. Vi ser et tydelig behov for et daglig tog fem og seks på Nordlandsbanen. Mangel på kapasitet bekymrer både næringslivet, distributører og Nordland fylkeskommune. Det bør også bekymre statlige myndigheter.

Det er uheldig at kapasiteten på banen ikke i tilstrekkelig grad imøtekommer den positive interessen for skinnegående godstransporter som vi opplever nå. Både laks, metaller og forbruksvarer strømmer over fra lastebiler til Nordlandsbanen. Sjømatnæringen vil vokse kraftig framover, og nye batterifabrikker og annen grønn industri etterspør allerede økt godstogkapasitet.

I siste oppdragsbrev til Transportetatene og Avinor om neste Nasjonal transportplan 2025-2036 understrekes følgende:

«Regjeringens satsing på eksport og industri vil være et viktig hensyn i arbeidet med NTP.»

«Regjeringen har som mål å øke eksporten utenom olje og gass med 50 % innen 2030, jfr. Hurdalsplattformen og eksportreformen «Hele Norge eksporterer». Ifølge SSB var handelsunderskuddet for fastlandsøkonomien med varer i 2020 over 310 milliarder kroner. Transportpolitikken, prioriteringene og helheten i denne bør understøtte økt eksport, omstilling og teknologiutvikling.»

Fylkeskommunen slutter seg til denne prioriteringen, men konstaterer også at det haster med tiltak som øker kapasiteten for jernbanetransport i transportkorridoren nord – sør i Norge i takt med eksportnæringenes transportbehov.

Vareeierne og logistikkaktørenes tillitt til skinnegående godstransporter er helt avhengig av at myndighetene legger til rette for infrastruktur- og kapasitetstiltak i tråd med markedets etterspørsel etter togtransporter. Ellers kan man risikere at godset overføres tilbake til veg, og dette vil ikke være i tråd med nasjonale og regionale målsettinger om økt overføring av gods fra veg til bane.

Nordland fylkeskommune ber Jernbanedirektoratet om snarest å foreta en markedsvurdering og kapasitetsanalyse som grunnlag for en gjennomføringsplan/effektpakke på Nordlandsbanen. Kapasitetsanalysen vil være et viktig vurderingsgrunnlag for å gjennomføre kapasitetstiltak som er nødvendig for å møte markedets etterspørsel etter gods- og persontogtransporter – både på kort og lengre sikt. Her er det viktig å vurdere en trinnvis utvikling av banestrekningen for å unngå at bane taper markedsandeler til veg, samtidig som det er viktig å iverksette tiltak som gir raske gevinster. Det vil også være viktig å vurdere tiltakene opp mot tiltaksbehovene på Dovrebanen.

Det må være et mål om at jernbanen til enhver tid har den nødvendige kapasiteten og er i en slik beskaffenhet at etterspørselen etter både person- og godstransport kan dekkes inn med høy regularitet og punktlighet.

Med dette som grunnlag ber fylkeskommunen Samferdselsdepartementet og Jernbanedirektoratet om følgende:

1. Raskest mulig å få gjennomført en kapasitetsanalyse og markedsvurdering for Nordlandsbanen som grunnlag for en gjennomføringsplan /effektpakke.
2. Prioritere tiltak som gradvis øker kapasiteten for flere godstog på Nordlandsbanen og transportkorridoren nord – sør i Norge og til EU i takt med veksten i eksportnæringene.

Med vennlig hilsen
Monika Sande
Fylkesråd for transport og infrastruktur

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Samferdselsdepartementet Politisk ledelse Postboks 8010 Dep 0030 OSLO